

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Cap. II[I]. De Voto

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

CAPUT III.

De Voto.

DUBIUM I.

Quid sit votum, & quotuplex?

Resp. I. Est promissio facta Deo, deliberatè, de bono possibili, & meliori. *D. Thom. 2. 2. q. 88. vid. Sanch. & Lam. l. 4. t. 4.* Unde patet, quod Votum sit actus latræ soli Deo debitus. Quare dum vovemus quiddam Sanctis, sensus est, voveri ea Deo in honorem simul Sanctorum; sicut templa, & altaria ædificamus Deo in eorundem honorem. Porro ex singulis particulis datæ definitionis, multi casus resolvuntur: quos, ut videretur confusio, & consulatur memoriæ, separatis dubiis proponam.

Resp. II. Dividitur Votum I. in Absolutum, & Conditionatum. Illud est, quod fit sine ulla conditione, ut, voveo eleemosynam: hoc autè, quod fit cum conditione, ita ut nisi hac posita non exurgat obligatio, ut, voveo eleemosynam, si sanitati restituar; vel (quod dicitur Poenale) voveo facere disciplinam, si hoc fecero. II. In Solemne, & Simplex. Illud est, quod ut tale acceptatur ab Ecclesia, & sunt hæc duo: votum castitatis, quod majoribus ordinibus annexum est, & votum professionis religiosæ. Simplex autem votum est omne aliud, quod tamen solemnitatem non habet. Ubi sciendum, quod votum solemne reddat personam jure inhabilem ad contractus, vel actus contra votum, ut ad matrimonium, vel dominium

bonorum habendum, prout *vide infra l. 4. c. 1. tract. de statu relig.* Simplex autem tale votum, v. g. castitatis, (excipio, quod in Societ. Jesu emittitur post Novitiatum) aut ingrediendæ religionis, et reddat contractum, v. g. matrimonii illicitum, non tamen invalidum *vide infra l. 6. de matrimonio. III. In Reale & Personale.* Illud est, cum pecunia, vel alia res externa pretio æstimabilis promittitur, ut calix, elemosyna: hoc autem, cum aliqua hominis actio, vel cessatio ab actione, ut votum jejunii, peregrinationis, abstinentiæ à lusu. His aliqui adjungunt Mixtum ex utroque, ut si voveat peregrinationem cum oblatione alicujus rei. *v. Less. lib. 2. c. 40.*

DUBIUM II.

Qua requiratur voti deliberatio, & intentio?

Resp. Cum voti obligatio sit gravissima, requiritur intentio, deliberatio, & libertas perfecta, qua quis liberè & directè in se voluerit promittere, cum animo se obligandi. *Ita Doctores communiter. Less. Bon. d. 4. q. 2. p. 1. Unde resolves.*

I. *Ætas & usus rationis ad vovendum ea sufficit, quæ satis est ad peccatum mortale, perfecto actu humano, & directo in se volitum.* Excipe tamen votum solemne religionis, quod invalidum est ante certam ætatem.

II. *Non obligat votum factum cum semiplena animadversione, vel deliberatione, v. g. ex repentino animi motu, vel consuetudine, lingua mentè præveniente, vel ex calore iracundiæ rationis usum auferente.* *Az. Sanch. Trull. l. 2. c. 2. d. 1. Ubi notat,*

non esse sufficiens iudicium, quod defuerit perfecta ratio, vel deliberatio, si voventem facto voto mox poeniteat: item motum iræ, raro & vix unquam impedire usum rationis.

III. Quod si is, qui scit se vovisse, dubitet, an cum sufficienti deliberatione, & usu rationis, ob defectum ætatis, si quidem vovit ante septennium, votum non obligat, nisi constet de sufficienti rationis usu: quia cum jus in tali non præsumit, & possessio stat pro libertate. Si verò post septenniū vovit, obligat: quia possessio est pro voto, cum præsumatur usus rationis, nisi constet oppositum. Si denique dubitet, utrum ante, an post septenniū voverit, teneri voto vult, *Sancti & Palau*, negat *Dian. &c.*

IV. Vota facta in ebrietate, etiam ante prævisa, & sic volita in causa, non sunt valida, cum non sint volita in seipsis & directè; bonum autem non cõfurgat, nisi ex integra causa: quamvis ad peccatum factis sit voluntarium indirectè, & in causa, *Laym. l. 4. t. 4. c. 1. n. 4.*

V. Vota facta in metu, non incusso ad hoc ipsū, ut votum extorqueretur, valida sunt, quia sunt simpliciter voluntaria, & deliberata: facta autem in metu injustè incusso ad ipsum votum extorquendum, invalida sunt, *ex communi*, nō quia sint voluntaria, sed quia vel jus ea irritat, vel Deus non acceptat, ne det vim injustæ coactioni: Idque sive metus sit gravis, sive levis, dummodo quis formaliter ex solo tali metu voveat, *Suar. de Voto l. 1. c. 8. Sancti Fill. t. 26. c. 1.*

VI. Quoad vota emissa ex errore, si error fuerit

circa substantiam materię promissę; vel circa conditionem substantialem, vel circa finem, siue rationem formalem ac motivum votendi, votum nullum est, ut v. g. 1. Circa substantiam, si quis voveret certum aliquem suum calicem, quem putaret argenteum, cum sit aureus, vel se ingressurum certum monasterium, putans esse Ordinis S. Benedicti cum sit Carthusianorum. 2. Circa conditionem substantialem, si quis v. g. voveret se ingressurum monasterium, ubi putaret religiosam disciplinam, & essentialia religionis servari accurate, & tamen non ita esset, vel si voveret peregrinationem ad limina Apostolorum, putans tantum distare centum miliaribus, cum tamen distarent trecentis. Circa causam finalem, si quis v. g. voveret aliquid in gratiarum actionem, pro sanitate parenti reddita, & is re ipsa non fuisset ægrotus, vel esset mortuus. Et ratio nullitatis talium votorum est, quia hic deficit liber consensus, qui non fertur in incognitum, & nihil est tam contrarium consensui, quam error *Fill. t. 16. c. 1.*

VII. Vota, quæ eduntur post Novitiatū, in quocunque approbato Ordine, instar matrimonii carnalis non sunt irrita ob ullum errorem, nisi solum substantialem circa substantiam.

VIII. Si error circa conditionem substantialem sit de re parvi momenti, non redditur votum irritum, ut si iter peregrinationis, quam quis vovit, sit paulo longius, quam putabatur: quia parum reputatur pro nihilo. Item, si error sit tantū circa causam impulsivam, valet votum, quia illa est tantum causa secundaria, qua seposita actus est sufficienter

ter voluntarius secundum substantiam. Neq; talis error in cæteris contractibus actum vitiat: v.g. vovit aliquis peregrinationem Romam, studio colendi Deum, & simul etiam habuit causam secundariam impulsivam, ut inviseret fratrem. quæ putavit esse Romæ, quem etsi intelligat deinde istuc non esse, non ideo desinit obligari voto. Et ex his patet, quomodo intelligendum sit, quod dici solet, vota non obligare ultra intentionem voventis. *Sanch. l. 4. c. 2. Less. l. 2. c. 40. d. 2.*

IX. Ad votum non sufficit nudum propositum, licet firmisissimum: quia qui tantum proposuit, non tenetur sub peccato præstare, qui autem promisit, obligatur sub peccato, & nisi præstet, agit contra fidem Deo datam. *Bon. p. 1. Laym. l. c.*

X. Ad votum aliquando sufficit promissio implicita; ut patet in susceptione ordinum sacrorū: ubi licet non dicatur voveo, vel promitto castitatem: votum tamē hoc fit implicite, hoc ipso, quòd sciens Ecclesiam annexuisse iis ordinibus istud votum eos suscipis. An verò, si quis planè id ignoraret, adhuc censeretur vovere ex implicita intentione, dubium est. Aliqui ajunt, aliqui probabilius negant dicuntq; talem teneri ad castitatem, non ex voto, sed ex Ecclesiæ præcepto. *Sanch. de matr. l. 2. d. 27. n. 11. Bon. q. 2. p. 1. & communiter.*

XI. Si quis haberet intentionem promittendi quidem, sed tamen se non obligandi, nullum esset votum, secundum *Navar. Sylv. Sanch. n. 27. Less. l. 2. c. 40. dub. 1. n. 6. Bon. & alios*, contra *Cajet.* quia talis non vult vovere, cum apponat conditionem contra substantiam actus. Unde *Lugo. d. 23. de iust.*

sec. 1. Galii, contendunt talem non posse dici promittere. Verum videtur esse quaestio de nomine. Si vero haberet animum vovendi & se obligandi, non tamen implendi, tunc etiam graviter peccaret, & votum esset validum. *Sanch. Fill. Bonac. p. 1. num. 14. Lay. &c.*

DUBIUM III.

Quaeratur materia voti?

Resp. Ea debet esse possibilis; (cum impossibile nec efficaciter possit intendi, nec ad illud sit obligatio) & non solum bona, sed etiam melior, quam oppositum, sive ejus ommissio: quippe finis intrinsecus voti est, honorare per hoc Deum: id autem non potest fieri, nisi offeratur illi aliquid gratum, gratum autem esse non possit, ut quis obligetur ad relinquendum id, quod est melius. *Sanch. l. 9. c. 7. Laym. Navar. &c. Unde resolves.*

I. Invalidum est votum nunquam peccandi venialiter, cum id moraliter & ordinariè sit impossibile. Aliqui tamen volunt, sic voventem teneri in isto voto ad vitanda mortalia, & venialia graviora, de quo *Scholastici. Navar. c. 12. n. 65. Suar. l. 2. c. 3. Sanch. de mat. l. 9. d. 35.*

II. Invalidum est votum de re vana, vel inutili, vel indifferente, nisi ex circumstantiis, ut sine fiat bona: quia Deo displicet stulta promissio, & hinc eam non acceptat: ac peccat venialiter talia vovens: ut v. g. si quis decidens ex equo, voveat non amplius equum ascendere. *Nav. c. 12. Sanch. 4. mor. c. 7.*

III. Invalidum est vovere mala: & qui vovet mortale, peccat mortaliter; qui autem veniale, cum

ve-

venialiter tantum peccare dicit *Sa, Sylv. &c. V. juramentū: licet mortaliter peccare velit, Caj. V. votum, & Less. l. 2. c. 4. d. 5.* quod videtur probabilius.

IV. Invalidum est votū, cui adjungitur finis, vel alia circumstantia mala tenēs se ex parte rei votæ, ut v.g. vovet quis eleemosynam ad obtinendā vanam gloriam, aut impetrandum per eam victoriā injustam, felicē successum furti, adulterii, &c. aut ingratiarum actionem pro successu talis peccati: quia datio eleemosynæ in talem finem, est actio blasphema, quasi Deus peccata promoveat, ideoq. non potest esse materia voti. *Cajet. Nav. l. 12. Sanch. c. 6. Laym. l. 4. t. 4. c. 2. n. 6. Fill. t. 26. c. 5.*

V. Validum autem est, etsi ei adjungatur finis, vel alia circumstantia mala tenens se tantum ex parte voventis; ut v.g. si quis ex vana gloria, aut ex ira erga importunum mendicum, voveat ei dare eleemosynam: quia tunc res ista bona est, quam vovet, licet ipse voveat malè, & cum peccato. *ib.*

VI. Validum item est votum factum ex affectu erga rem bonam, ut bona est, etsi conjuncta cum causa mala: ut si quis voveret eleemosynam, si ex duello evaserit salvus, si non capiatur in furto, si filius sibi nascatur ex adulterio, quod parat, &c. licet enim duellum, furtum, adulterium velle, malum sit, tamen his positis non lædi, non infamari, prolem gigni, mala non sunt, sed Dei dona: & votum non cadit super ista mala, sed super hæc bona, considerata (ut pono) quatenus in se bona sunt. *Navar. Laym. l. c.*

VII. Invalidum est, & veniale peccatum, vovere bonum, quod est impeditivum boni majoris,

ut præsertim sunt vota contra consilia Evangelica; ut v. g. manere in seculo, ducere uxorem, ire ad militiam, facere mercaturam, *Nav. n. 29. Suar. Fill. c. 1. q. 7. n. 5. Sanch. &c.*

VIII. Si tamen aliquod bonum per se, & absolutè minus, fieret per accidens majus bonum, tunc talia votare valer, ut v. gr. si quis videret susceptionem ordinum sibi damnosam, *v. Bon. p. 1.*

IX. Matrimonium ordinariè invalidè votetur, quia ordinariè melior est cælibatus. Dixi, *ordinariè*: quia validè votetur. 1. si quis ad hoc obligetur, ut quia sine injuria, aut gravi infamacione sponsæ, vel liberorum ex ea conceptorum, à sponsalibus non potest recedere. 2. si id Reipub. valdè utile futurum existimetur, ut, quia v. g. ex eo spectatur pax inter Principes, conversio hæreticorum, regni tranquillitas. 3. si quis ob fragilitatem, & inveteratam consuetudinem peccandi, ad eò sit pronus ad lapsum, ut prudentes judicent consultum ei esse, ut nober: in quo tamen ultimo *Laym. & alii* dissentiunt *v. Bon. l. c. Fill. n. 6. Nav. Suar. l. c. Laym. n. 22.*

DUBIUM VI.

Quæ, & quanta sit obligatio voti?

Resp. Tanta est, quantam tum quantitas materiæ permittit, tum intentio voventis, qua se vel multum, vel parum, vel absolutè, vel cum certa conditione, restrictione temporis, qualitaris, obligare vult, designat: ita, ut etsi obligatio voti sit juris naturalis, vis tamen ejus pendeat à voluntate, & facto hominis; tanquam prævia conditione,
ut

ut tantum obliget. Ita communiter v. Laym. cap. 3.
Bon p. 5. Unde resolves.

I. In materia levi nemo obligatur sub mortali; quia materia id non permittit. Navar. num. 40. Sanch. l. 4. c. 12. Laym. l. c. v. g. vovisti recitare quotidie Salve Regina: omittendo semel, iterumque, non peccas mortaliter; quia materia est parva. Sanch. lib. 4. cap. 12. Laym. l. c. Az lib. 21. cap. 15. Imò etsi toto anno omittas, esse tantum veniale, eò quòd materiæ istæ parvæ non coalescant in unã, probabiliter docet Diana t. 5. misc. n. 24. x Soto Arag. & Tannero 2. 2. di. 4. dub. 5. contra Valent. &c.

II. In materia gravi etsi quis possit se obligare tantum leviter, communiter tamen censetur se voluisse obligare graviter, nisi aliunde constet. Unde violans tale votum, peccat graviter ex genere suo. v. ibid.

III. Qui postquam gravi voto se obstrinxit, serio deinde dolet, quòd fecerit, nò peccat graviter, modo retineat animum implendi, v. Sa. V. votum.

IV. Qui violat votum de re jam ante præcepta, v. g. qui post votum castitatis fornicatur, debet in confessione addere, quòd votum id habeat, aut quòd Ordines acceperit, si Confessarius nesciat, quia dup' ex tunc est malitia peccati. Suar. c. 6. Less. d. 7. Sanch. c. 5. Fill. c. 2. q. 7.

V. Alieno voto nemo obligatur ex vi illius voti. Unde, si qui Canones videntur indicare, filium à patre religioni devotum teneri eam profiteri, intelligendi sunt, si filius votum patris semel ratificaverit. Suar. c. 9. San. Lay. c. 3. n. 6.

VI. Cum hæres teneatur solvere vota realia defus-

functi, non tenetur vi voti, sed ex iustitia, sicuti tenetur alia illius debita, legata, & c. solvere. *ibid.*

VII Eodem modo, si communitas aliquid vovit, in quod posteri non consenserunt, non tenetur id servare vi voti, sed interdum ratione pacti, statuti, vel longæ consuetudinis, *v Laym. hic. c. 3.*

VIII. Cum quis vovet factum alterius, sensus est, se curaturum id eo modo, quo licitè potest, ut v.g. rogando, persuadendo, vel etiã præcipiendo, si sit superior, vel etiam aliquando paciscendo, & suppeditando sumptus. Sic parens, qui filium devovit religioni, ad nihil aliud tenetur, quàm ut conetur eam filio persuadere: sic qui Missas vel peregrinationem alterius curandam, quando stipendium ac sumptus ei perfolvit, non tenetur alium substituere novis sumptibus, si prior non præstet, ad quod se obligavit, *sanch Laym. n. 7.*

IX. Vota personalia non implentur, nisi per voventem: unde qui vovit peregrinationem Romam, v.g. non satisfacit, si conducat alium, neque ad id tenetur, si ipse non possit. *ibid.*

X. Vota realia solvenda sunt ex proprio: unde qui nequit ex suo, non tenetur ab alio mendicare. Quòd si possit ex suo, & tamen alius, sive rogatus, sive sponte pro ipso velit solvere, id valet: quia tunc quod alter dat, sit ipsius, non autem actio alterius personæ potest fieri alterius, *v. ibid.*

XI. Vota conditionalia non obligant cessante conditione, etiam si ipse vovens causa fuerit, ut conditio non poneretur, dummodo id non impediverit per dolum, vim, aut malitiã: ut v.g. vovisti peregrinationem, si eam Petrus approbet; deinde
sub-

submittit, qui persuadeat, ut non approbet: illo igitur non approbante, non teneris. Imò et si malitiosè per fraudem, dolum, &c. impediveris, adhuc probabile est, te voto non teneri, ut habet *Lay. c. 6. ex Suar. & aliis*. Interim *Lay.* rectè hic advertendum monet ad intentionem voventis, ut v. g. si filius vovit se ingressurum religionem, nisi pater contradixerit, videtur ejus intentio fuisse, nisi contradixerit ex se, sua sponte, sibi relictus, &c.

XII. Qui vovit rem certam & determinatam, v. g. hunc calicem, si ea res pereat, non tenetur ad alium, cum id non soleat intendi: si autè eam rem vendiderit, probabilius videtur esse, teneri dare pecuniam, quam accepit: quia qui vovit rem, censetur promittere omnem ejus utilitatem.

XIII. Qui vovit aliquid faciendum certo tempore, ut jejunare hoc, vel isto die, illo transacto, si ve cum culpa, si ve sine culpa ejus, ad nihil tenetur: & neque, si præviderit impedimentum eo tempore superventurum, tenebatur prævenire, cum hæc non soleat intentio voventis esse. *Suar. Nav. lib. 1. v. Bon. p. 5.*

XIV. Qui vovit aliquid sine certo tempore, v. g. peregrinationem, tantum tenetur implere cum commodè primum potest: quia sic moraliter quisque censetur intelligere suam promissionem, ut habita commoditate non nimis diu differat, quamvis minor causa sufficiat ad differendum, quam ad omittendum. *Fill. c. 4. g. 10. Suar. Laym. c. 3. Bon. &c.*

XV. Qui vovit aliquid sine certo loco, v. g. ingredi religionem S. Benedicti, satisfacit intrando quod-

quodecunq; monasteriū illius Ordinis, in quo ser-
ventur substantialia regulæ. Neq; tenetur pro ad-
missione peragere provinciam, sed satis est, adire
loca aliquot non nimis distita, Et satisfecit voto, si
postquam ingressus est, remittatur aut egrediatur
(saltem cum iusta causa, qualis est, v.g. gravis ac-
diuturna tristitia, & anxietas, sive ex natura ipsa, si-
ve aliunde nata. *Escob. ex Sanch. t. 1. l. 4. c. 16. n. 100.*)
ante professionem. *v. Trull. l. 2. c. d. 20. n. 7. & 8.*

XVI. Qui vovit aliquid sine certa qualitate, v.
g. religionē in genere, potest ingredi quamcunq;
etiam laxiorem, modo serventur essentialia, & sit
approbata. Similiter, si quis vovit triticum, &c.
non tenetur dare optimum, quod habet, sed satis
est, (loquendo de obligatione præcisè) ut det,
quod non sit plenè ineptum.

XVII. Qui vovit aliquid sine certa quantitate,
v.g. elemosinam, pecuniam, frumentum, &c. sa-
tisfacit dando quantum voluerit, modo non tam
parum, ut videatur potius irridere suum votum,
quàm implere. Ratio horum omnium petitur ex
intentione voventis, quâ nemo censetur se obli-
gare, nisi ad id, quod commodè potest, & commu-
niter est decens. *Suar. Sanch. l. 4. c. 13.*

XVIII. In dubio de mente voventis, debet fieri
interpretatio secundum verborum, quibus usus
est, proprietatem, vel potius communem & usita-
tam acceptionem. *Fill. t. 26. c. 2. Laym. c. 3.*

XIX. Qui vovit, si ludat chartis, dare decem im-
periales, tenetur secundum *Sanch.* dare toties de-
cem, quoties ludit, quia poena est actui accesso-
ria. Videtur tamen negare, *Laym. l. 4. tr. 4. c. 5. n. 4.*
v. Trull. Dian. p. 5. t. 9. R. 60. DU-

DUBIUM V.

Quot modis tollatur obligatio voti?

Resp. Dupliciter tolli potest: 1. Nullius auctoritate interveniente: idq; vel materię mutatione; ut si materia ante honesta fiat turpis, indifferens, vel impeditiva majoris boni, ratione novę circūstantię vel prohibitionis; vel si fiat impossibilis, absolutē aut moraliter, vel desitione conditionis, à qua pendeat. 2. Interventu auctoritatis humanę: idq; tripliciter, irritatione, commutatione, vel dispensatione: de quibus sequentibus dubiis. Est communis, *Sanch. l. 4. cap. 24. Less. l. 2. ca. 40. Suar. Fill. r. 26. c. 8.* Unde resolves.

I. Etsi tua culpa materia facta sit impossibilis, inutilis, &c. tamen postquam jam talis facta est, cessat obligatio, & sufficit pœnitere de culpa.

II. Si concurrat obligatio duorum votorum impossibilium, implendum est id, quod est præstantius, & Deo gratius; alterum cessat. Quod si verò sit æquale, aut nescias utrum sit melius, implendum est quod prius vovisti, & ruit posterius: si & hoc nescis, libera est electio. *v. Trul. l. 2. c. 2. d. 9.*

III. Si materia voti fiat impossibilis, quoad partem tantum, tunc si commodè talis materia dividi non potest, aut non solet, ad nihil teneris: v. g. vovisti ædificare templum, si totum non potes, non teneris ad partem.

IV. Si verò dividi commodè potest, & solet, manet obligatio ad illam partem, quam potes, ut v. g. 1. Qui non potest jejunare tota hebdomada, potest autē aliquot diebus, ad hoc tenetur. 2. Qui

ma-

matrimonium contraxit, & consummavit post votum castitatis, tenetur non petere debitum, cum eatenus votum ad huc sit possibile (reddere enim debet) *v. Ben. p. 7. §. 1.*

V. Quod si votum dividi quidem possit, sed unum in eo sit principale, reliqua verò accessoria tantum, non per se seorsim intenta, sed dependenter à priori, tanquam illius appendices & modi, tunc si principale fiat impossibile, ruit etiam obligatio accessorii, non autem contra; ut v. g. voti peregrinationem Romam in cilicio, & ibi certialiquid offerre, si peregrinatio impossibilis fiat, non teneris cilicium ferre, & oblationem mittere, *v. Sanchez. l. 4. c. 10. Bon. d. 4. q. 2. p. 4. §. 4. Trul. l. 2. c. 1. d. 10.*

DUBIUM I.

De voti irritatione.

ARTICULUS I.

An, & quomodo tollatur obligatio voti per directam irritationem?

Resp. Cum non debeat violari cujusquam dominium, ac quilibet dominus possit uti sua libertate, hinc si potestati dominativæ alterius sit subiecta alicujus voluntas, potest is subditi istius omnia vota, qualiacumque sint, ad suum libitum, sine ulla causa, valide irritare directè, hoc est, potest velle & pronunciare, ut illa vota nulla sint, ita ut nullo etiam casu obligatio postea reviviscat (et si peccent, si absque causa irritent, ut docet *Less. l. 2. c. 40. n. 75. Nav. Suar. Fill.*) Porrò hoc jus provenit ex jure positivo, quo datur alicui legitima potestas de-

dominativa in voluntatē alterius. Ita communiter
DD. v. *Sanch. l. 4. c. 24. n. 30. & 31.* Unde resolves.

I. Quis pater, & in ejus defectu, avus paternus, tutor imò etiam mater, nō tantum si tutrix sit, sed etiam in priorum defectu; & secundum quosdam, reliquis deficientibus etiā magister, vel herus, ut *Suar. Less. d. 10 n. 78.* contra *Sanch.* potest directè irritare vota liberorum impuberum: ut colligitur ex *cap. Mulier 32. q. 2. c. 1. & 2. 20. q. 1. & ca. Si quis de reg.* Impubertas autem secundum jura finitur in masculis, anno decimo quarto completo, in foeminis duodecimo completo, à die nativitatis computando, ut *Sanch. l. c. v. Laym. t. 4. c. 2. Bon. di. 4. q. 2. p. 6. §. 2.*

II. Vota religiosorum (non tamen novitiorum) etiam sub prædecessoribus emissā, irritare possunt, directè præter Papam, Abbates, Guardiani, Priores & Rectores, ac probabiliter etiam Abbatissæ, ut habet *Suar. l. 6. de voto c. 7. num. 19. Regin. l. 18. n. 342. Fill. Bon. l. c. n. 26.* Excipitur tamen votum transeundi ad religionem strictiorem. v. *Binsfeld. 3. p. Ench. c. 9. Less. n. 75. Sanch. 6. 24. num. 30. Bon. l. 5.*

III. Idem potest, secundum *Sanch. lib. 9. de matr. d. 39.* maritus respectu votorum uxoris: licet probabilius id alii limitent ad ea vota, quæ mariti juri præjudicant. *Lay. hic. c. 7. Fill. tr. 26. c. 8. q. 8. Less. d. 10. n. 83. & d. 15.*

IV. Qui semel votum irritavit, si postea nolit, non idèo revalidatur, ut *v. Sa. V. Irritatio voti.*

V. Nullus supradictorum potest directè irritare vota emissā ante subjectionē: v. g. ante matrimo-
ni-

nium: facta verò intra tempus subjectionis, de re implenda post tēpus subjectionis, v. g. in pubertate, vel post obitum mariti, possunt irritare. *Bon. l. c.*

VI. Votum, de quo dubium est, utrum emiserit tempore libertatis, an subjectionis, non posse irritare superiorem, docet *Salas. l. 2. q. 21.* & *Caram. l. 3. cap. 1. d. 1.* Sed contrarium tenet *Suar. Sanchez. Bon. & c. cum Bardi. d. 6. c. 1. §. 28.*

VII. Facta tempore subjectionis, possunt adhuc irritari post illud; v. g. quando filius jam est puber. Quod verum est, etsi in pubertate ea ratificasset, putans ex errore esse firma: secus tamen, si infirma esse novisset, & independenter à prioribus ratificasset. *v. Less. l. 2. c. 40. d. 10.*

VIII. Supradicti possunt revocare, ac directè irritare vota, etsi semel ea ratificaverint: quia non privarunt se dominio & potestate sua. *v. Suar. de voto l. 6. c. 6.* Quod si tamen id sine causa fiat, erit secundum quosdam peccatum mortale: licet probabilius id neget *Suar. l. c. c. 4.* & *Laym. hic.*

IX. Prælati potest irritare votū subditi, à prædecesore æquali, vel inferiore, confirmatum; non tamen à superiore. *v. de his Bon. l. c. §. 3. Laym. c. 7.*

ARTICULUS II.

Quis vota indirectè irritare possit?

Resp. Si alicui, non quidem voluntas votentis, sed voti materia sit subjecta, ita ut in hanc jus habeat, is tale votum potest irritare, irritatione indirecta; hoc est ejus obligationem suspendere; in quantum suo juri præjudicatur: idq; ex lege naturæ docente, quòd nemo possit alteri promittere ali-

quid

quid in præjudicium tertii *S. Thom. in 4. d. 38. Sum. Less. &c. ll. cc.* Unde resolves.

I. Sic irritare possunt, præter suprà nominatos, mater respectu filiorum puberum, quamdiu manent in domo paterna, nec sunt emancipati: item tutor puberis, usq; ad annum vigesimum quintum, in iis, quæ eorum potestati officiant. *Laym c. 7.*

II. Idem potest uxor respectu mariti; v. g. si is voverit longiorem peregrinationem, habitare alibi, cubare seorsim, quæ derogant vitæ sociali, & sui domini, quod habet in corpus mariti. *Less. n. 83. Fill. n. 273.*

III. Item dominus, & domina respectu famulorum; ut si ii voverint jejunium, quo fierent inepti ad obsequia domini: quale votum non est castitatis, vel brevis orationis. *Less. n. 86.*

IV. Item non tantum Pontifex respectu omnium fidelium, sed etiam Episcopi, & Principes respectu subditorum, quando materia illis præjudicat. Denique superiores respectu novitiorum, in iis, qui impediunt novitatus exercitia. *Less. d. 13. n. 8.*

V. Non possunt irritare indirectè vota de re aliàs præcepta, v. g. non furandi; quia nemini præjudicant. Item neque vota implenda tunc, quando materia voti non erit amplius subjecta, v. g. vota servi, implenda, cum erit liber; & conjugis; cum alter erit mortuus.

VI. Potest quis etiam indirectè irritare vota longè ante facta, quam sibi materia subiceretur; v. g. facta à conjugè longè ante matrimonium.

VII. Potest quis etiam vota à se, vel antecessore concessa & confirmata, indirectè irritare, ut patet

ex

ex art. superiore. Excipe tamen, nisi suo jure cessisset, & hanc concessionem subditus acceptasset; ut v.g. in voto castitatis, mutuo mariti, & uxoris consensu facto. Secus tamen esset, si vel sola uxor, vel uterq; independenter ab altero vovisset.

VIII. Vota indirectè tantum irritata reviviscunt, & obligant, quando alteri desinunt prejudicare. *v. de his Bon. p. 7. Laym. c. 8.*

DUBIUM VII.

Quid sit commutatio voti?

Resp. Commutatio est substitutio alterius operis honesti loco ejus, quod voto promissum erat, sub eadem obligatione. Circa quam, ut licitè fiat, traduntur hæ regulæ: *Prima.* Ad commutationem voti requiritur auctoritas Ecclesiastica, 1. quando commutatio fit in paulò minus bonum: quod si notabiliter minus sit, miscetur dispensatio. 2. Quando fit in bonum æquale: licet aliqui tunc putent sufficere auctoritatem propriam. Hæc tamen sufficit ad commutationem in melius; quia in meliori minus continetur. Voco autem melius, quod est tale in ordine ad utilitatem spiritualem voventis, & Deo gratius.

Secunda. Ad commutationem voti in æquale, requiritur causa, licet minor, quàm ad dispensationem: quia dispensatio planè liberat ab obligatione voti; commutatio verò aliud subrogat. Unde si fiat in melius, nulla causa requiritur: si in æquale cum auctoritate superioris, sufficit major in illud propèssio. Si verò dubitetur, an sit æquale, sufficit

ficat notabilis molestia implendo. *v. Less. l. 2. c. 40.*
Unde resolves.

I. Quamvis oratio absolutè sit melior jejunio, non licet tamen propria auctoritate hoc in illam commutare: quia hic & nunc potest jejunium esse Deo gratius; utpote utilius ad bonum spirituale hujus hominis. *Less. d. 16. Sanch. c. 56.*

II. Omnia vota personalia propria auctoritate commutari possunt in votum religionis: imò ipso jure omnia vota realia sic mutantur in professione.

III. Qui habet votum religionis, non potest illud propria auctoritate commutare in susceptionem Episcopatus: tum, quia hic non efficit hominem perfectiorem, quàm religio, licet perfectiorem esse supponat: tum, quia non constat, quòd illud hic & nunc sit Deo gratius: tum, quia sic respondit Innocentius III apud *Bon. in 2. preceptum d. 4. q. 2. p. 7.* Idem docet *Less. l. 2. c. 4. d. 16. n. 103. Azor. Sanch. Laym. l. 4. t. 5. c. 6. n. 15. Palau d. 3. t. 16. n. 2. Fagund. Dian. p. 6. t. 6. R. 92.*

IV. Qui habet facultatem dispensandi, habet etiam commutandi, non tamè contra: quia commutatio est pars dispensationis; qui autem potest majus, etiam minus potest. Qui autem habet facultatem commutandi tantum, non potest mutare nisi in æquale: quod moraliter, & non scrupulose æstimandum est, ut monet *Laym. c. 8.* In qua æstimatione, ait *Cajet.* non negligenda sunt concomitantia, v.g. in voto peregrinationis, habenda ratio non tantum laboris, sed etiam expensarum, quas fecisset. *Suar. Less. v. Bon. p. 7 §. 3.*

V. Si is, cujus votum mutatum est, malit dein-

H de

de implere primum, id potest: tum quia id melius
vel æquale: tum quia in ejus favorem factum est
cum tacita conditione, si ei placuerit. *Less. num.*
97. Sanch. n. 286.

VI. Si voti legitimè à superiore commutata
materia, sive opus fiat impossibile, vel indifferens
non tenetur redire ad prius: quia obligatio extin-
cta est, v. *Laym. Bon. ll. cc.*

DUBIUM VIII.

Quid sit dispensatio, & qui possint dispensare in votis?

Resp. I. Dispensatio est absoluta obligationis
voti condonatio, nomine Dei facta. Ad hanc, ut
valeat, justa causa requiritur; qualis v. g. est 1. Bene-
num Ecclesiæ, vel commune Reipub. 2. Notabilis
difficultas in observatione voti. 3. Imperfectio
actus, vel levitas ac facilitas, ex qua processit
votum. *Suar. l. 6. a. 17. Fill. n. 660. Sanch. l. 4. cap.*
45. v. Bon p. 7. num. 24. Laym. c. 8. num. 5. Unde
resolves.

I. Cum causa non sufficit ad integram dispen-
sationem, partim dispensari, partim commutari
potest. *Bon. l. c.*

II. Prælati videns, ac (cum facile possit) non
contradicens, videtur dispensare, ait *Sa.*

III. Potestas etiam delegata dispensandi in vo-
tis, extendit se etiam ad vota jurata, & juramenta
pia soli Deo facta. v. *Suar. lib. 6. de voto. Sanch. l. 1.*
de matr. d. 3.

IV. Ante voti acceptionem à certa persona
aut

aut Ecclesia, non censetur ei jus acquisitum, ideoque sine eius injuria potest dispensari vel commutari.

Resp. II. Potestas dispensandi convenit omnibus Prælati, qui habent jurisdictionem in foro externo, vel privilegium. *Less. l. 2. c. 40. d. 12. Säch. e. 37. & communiter.* Unde dispensare possunt sequentes: I. Papa, respectu omnium fidelium in omnibus votis. II. Episcopus, respectu suorum subditorum, non autem Parochus: quia tantum habet jurisdictionem fori interni. *Suar. l. c. c. 12.* III. Prælati Regulares exempti, respectu suorum Religiosorum & Novitiorum: idque circa vota, quæ vel in seculo, vel etiam Novitiatu fecerunt. *Less. n. 8. & 107. Sanch. l. 9. de matr. d. 29.* non autem Prælati non exempti, neque Abbatissæ. *Suar. Less. ll. cc.* IV. Ex privilegio Papæ. Confessarii ordinum mendicantium, secundum concessionem & moderationem suorum superiorum, ut notat *Less. d. 13. n. 108.*

Resp. III. Supradicti omnes Papa inferiores possunt dispensare omnibus votis, exceptis quinque soli Papæ reservatis, scilicet Castitatis perpetuæ, Religionis approbatæ, Peregrinationis ad limina Apostolorum, ad S. Jacobum Compostellam, & Ultramarina, sive in Terram Sanctam. *v. Bon. Less. Laym. ll. cc.*